

Юлія КРАВЕЦЬ

Науковий керівник

канд. екон. наук, доцент Крамарчук С. П.

Тернопільський національний

економічний університет

КОНСАЛТИНГ ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

В умовах глобалізації економіки, лібералізації підприємницької діяльності і створення найбільш сприятливих умов для ефективного функціонування середнього і малого підприємництва, особливу актуальність набуває розвиток консалтингової діяльності, значення якої для функціонування національної економіки вже давно визнано як вітчизняними науковцями, так і керівниками організацій і підприємств. Сучасний стан консалтингу значно відрізняється від того, що був десять або навіть п'ять років тому. В зв'язку з цим необхідне деяке уточнення загально визнаних положень, проведення досліджень ринку консалтингу з урахуванням змін, що відбулися в останні роки, визначення тенденцій його розвитку в майбутньому.

Дослідження характеристик світового ринку консалтингових послуг, дозволяють виділити основні чинники, що вплинули на стан ринку управлінського консультування на межі тисячоріч і, на нашу думку, визначатимуть її подальший розвиток. Основними чинниками розвитку сучасного консалтингу є:

1. Глобалізація економіки, пов'язана із зростанням світової торгівлі, активізацією інвестиційних процесів, диверсифікацією світових фінансових ринків, підвищенням ролі міжнаціональних компаній у світовому господарстві, загостренням глобальної конкуренції між державами та появою систем глобального стратегічного менеджменту [2, с. 123].

2. Перехід від старого типу індустріального суспільства до глобального інформаційного суспільства, так званого «суспільства знань» [3, с. 33], яке характеризується такими рисами, як інформаційний вибух, швидке «старіння» технологій, пріоритетна роль знань, перевага інтелектуальної складової у формуванні доданої вартості, змінюваний характер праці.

3. Зростання граничної корисності експертних знань. Експертні знання в умовах «нової економіки» є не менш важливим фактором виробництва, ніж праця і капітал.

4. Наявність складних управлінських проблем, що створюють атмосферу невизначеності і спричиняють тиск на менеджерів, які повинні мислити одночасно раціонально та інноваційно.

Особливості і тенденції розвитку світового ринку консалтингу здійснюють значний вплив на становлення вітчизняної сфери консультаційних послуг. В даний час консалтинг вважається провідною дорадчою галуззю, яка сприяє ухваленню релевантних управлінських рішень відповідно до вектора функціонування підприємства. Визнання дієвості і професіоналізму рівня наданих консультацій дає змогу вітчизняним підприємцям впевнено використовувати послуги консультантів, результатом чого, є диверсифіковане зростання ринку консалтингу [1, с. 44].

Ґрунтуючись на аналізі літературних джерел українських і зарубіжних авторів, з урахуванням сучасної специфіки, пропонуємо авторське визначення консалтингу. На наш погляд, консалтинг - це діяльність, спрямована на підвищення ефективності управлінських рішень і забезпечення адаптації підприємств до умов зовнішнього середовища шляхом розвитку професійних здібностей керівників і фахівців, організації доступу до прогресивних знань, використання успішного досвіду на основі активної співпраці з освітніми, науковими, підприємницькими структурами та іншими суб'єктами ринкової економіки.

Основними характеристиками консультаційної діяльності як складної системи є інституціональний складова, організаційно-управлінська та функціональна.

Професійність консалтингу базується, передусім, на його комерційній основі. Консалтинг є одним з видів підприємницької діяльності (оскільки має на меті отримання прибутку). Крім того, консалтинг є самостійним об'єктом господарського права, здійснюється на договірній основі і регулюється чинним законодавством. Ознака професійності також передбачає, що консалтинг є професією певних осіб (консультантів), тобто основним родом занять, трудовою діяльністю, що приносить їм дохід.

Необхідно зауважити, що надання консультацій є можливим в багатьох сферах людської діяльності, таких як політична, економічна, соціальна, психологічна, медична, юридична, інженерна тощо. Отже, в залежності від сфери застосування, консультування може бути політичним, економічним, соціальним, психологічним, медичним, юридичним, управлінським. Саме ця складова, на наш погляд, є головною для відокремлення консалтингу (управлінського консультування) від інших видів консультаційних послуг, оскільки консалтинг – це консультування виключно в сфері економіки, бізнесу, менеджменту і підприємництва, а також в органічно пов'язаних з ними сферах в межах єдиної економічної науки [2, с. 190].

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що використання консалтингу є стратегічно важливим для суб'єктів господарювання. Усвідомлюючи необхідність консалтингової допомоги, вітчизняні підприємства починають більш активно використовувати поради консультантів в практичній діяльності, тому ринок консалтингу має великі перспективи. З розвитком ринкових відносин очікується зростання попиту на консалтингові послуги, що вимагає проведення теоретичних і практичних досліджень консалтингового супроводження господарської та зовнішньоекономічної діяльності підприємств для підвищення ефективності їх роботи на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Список використаних джерел

1. Краснейчук А.О. *Управлінське консультування як різновид консультаційної діяльності* / А.О. Краснейчук // Вісн. НАДУ. – 2016. – № 1. – С. 43-50.
2. Kipping M., *The Development of the Management Consultancy Business: A Co-Evolution Perspective.* / Kipping M., McKenna, 2015. – 405 p.
3. Shein E. *The World's Newest Profession. Management Consulting in Twenty First Century* / Shein E. New York: Cambridge University Press, 2016. – 370 p.